

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGY. KIR. MINISZTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: „AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ BUDAPESTEN
IX. ker., Üllői-út 25. sz. (Köztelek).

Az „Országos Halászati Egyesület“ tagjai ingyen kapják

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Országháztér 11. sz.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

Vitás tógazdasági kérdések.

A német haltenyésztők egyik vezéralakja, a fridrichshágeni állami halkísérleti állomás vezetője és a berlini mezőgazdasági főiskola jeles tanára: *Schiemenz Pál* a német tógazdák egyesületének legutóbbi közgyűlésén tartott előadásában a tógazdaságban eddig alapvetőnek tartott egynémely kérdés helytállóságát vitatta. Fellépése valószínűleg heves vitáknak lesz kiindulásává s úgy okfejtése, mint ezen utóbbi körülmény-nél fogva is, okadatolt előadásával megismerkednünk.

Eljárásának jelentőségét érezve, azzal kezdte előadását, hogy nem könnyű feladat nyilvánosan vitatni olyan dolgok hasznosságát, a melyeket a gyakorlat sokszorosan kipróbálva czélszerűnek tart és e miatt már régen vérévé vált a tógazdáknak. Ennek ellenére megkísérli azt, noha biztosra veszi, hogy eretnek tanait úgy gyakorlati, mint elméleti részről sokan részvételtjes vállvonogatással fogadják.

Szerinte a divat mindent hatalmába kerít, még a tógazdaságot is, mert mintegy német szállóige mondja „nincsen olyan bolond dolog a világon, a mi divattá ne válhatna“. Ilyen például a pontyoknak agyaggal való hízlalása is. Ámde a jelen alkalommal ennél sokkal komolyabb tárgyra kívánja hallgatói figyelmét irányítani.

A halastavak időszakos kiszárításának és a tófenék esetleges feltörésének, nemkülönben a zöldtrágyázásnak a hasznát és a termés mennyiségére gyakorolt kedvező hatását mindenki ösmeri és sokszorosan igazoltnak tartja. Lássuk tehát, mit mindent érünk el azzal. Tudvalevőleg a következőket.

1. Csakis a teljesen lecsapolható tavat sikerül kiszárítani. A lecsapolás folytán mindenekelőtt a tökéletes lehalászás válik lehetővé. Minden egyes halat birtokba vehetünk s így az aratás olyan, hogy a lehető legpontosabban megállapíthatjuk a tó hozamát, vagyis azt az adatot, a melyik a későbbi halasítás kiszámításánál kiindulásunk alapját képezi. Lecsapolhatatlan tavaknál az évi hozamot soha sem ismerhetjük pontosan, mert soha

sem lehetünk biztosak abban, hogy a halak egy része nem maradt-e vissza a tóban, mert hiszen főleg a ponty nagymestere a hálóból való menekülésnek.

2. A teljes lecsapolás révén megszabadulhatunk valamennyi, legtöbbször akaratumk ellenére a tóba került ama halaktól is, a melyek a következő évben ugyancsak veszedelmes versenytársaivá válhattak volna a táplálékfogyasztásban a tenyésztési szándékolt halainknak.

3. A kiszárítás által megsemmisülnek a halellenségszámba menő kisebb-nagyobb paraziták, köztük a betegséget gerjesztők is, vagyis halaink egészségi állapotát is szolgáljuk.

4. A kiszárítás folytán a tófenék és az iszap levegővel érintkezve, elveszti savanyúságát, felfrissül és termővé válik, azaz úgy hat, mint a szűztalaj. Hogy az ilyen talaj pedig mit jelent, azt minden új tónál tapasztalhatjuk. Ebbeli hatását nagyban elősegíti a talaj porhanyítása, felszántása.

Mindezek kétségtelenül jelentékeny előnyök, épen azért csak természetes, hogy minden helyesen kezelt tógazdaságban a tavakat rendszeresen kiszárítják.

De hát mint mindennek, ennek is van hátránya is, éppen azért lássuk az érem másik oldalát.

Addig, a míg azt a nézetet valljuk, hogy a halak, kiváltképpen a tóbeliek, lebegő táplálékból, vagyis planktonból élnek, kétségkívül a tavak kiszárításában kell a tógazda boldogulásának alapját látni. Azonban, ha helyesen tájékozódunk afelől, mit is fogyasztanak a pontyok és a többi tavi halak, ebbeli nézetünk okvetlenül megváltozik. Eppen Schiemenz volt az, a ki évek során át foglalkozott ezzel a kérdéssel, úgy a tavakban, mint a természetes vizekben figyelve és tanulmányozva a halak táplálkozását, miközben arra a meggyőződésre jutott, hogy a lebegő táplálék csak kevésszámú halra nézve fogadható el főtáplálék gyanánt, hanem hogy édesvizeinkben élő halfajták túlnyomó része, ezek között valamennyi tavi hal, a parti és fenékfaunából él s rájuk nézve a plankton csakis mint alkalmi vagy szükségbeli táplálék szerepel. Magától értetődő, hogy az ilyen táp-

lálék nem is sokat lendít a nagyobb halakon, értvén ezek alatt az éves és ennél korosabb anyagot. Bizonyára lesznek, a kik ezen állításomnak ellentmondanak, ámde ez az ellentmondás félreértésen alapul. A plankton fogalmát ugyanis az idők folyamán erősen félremagyarázták. Tógazdák körében jelenleg e fogalom alá sorolják mindazt, a mit a tó vizében láthatunk, például, ha a vízbe mártott fehérlepra (porcellán tányérra) tekintünk, illetőleg a mit egy sűrű háló alkalmazásával a vízből kihálászhatunk. Ám ez teljesen téves értelmezés. Úgy az elméleti, mint a gyakorlati érdekek szempontjából egyaránt fontos a plankton értelmét tisztázni és úgy megállapítani, a mint azt e fogalom megalkotója: *Hensen* tanár értette. E szerint a plankton alatt a vízben élő mindazon parányi állati és növényi szervezeteket értjük, a melyek a fenék és parthoz való minden vonatkozás, akarat és irány nélkül, a vízben szabadon lebegnek. Ilyen plankton nem hiányzik sem a tengerből, sem a természetes és mesterséges tavakból. Mivel azonban a tavak lankásak és legtöbbször annyira aprók, hogy jóformán csak fenék és parti régióból állanak, azoknak nyílt vízében is nyüzsögnek a fenék és a parti faunához tartozó ama szervezetek, a melyek voltaképpen csak alkalmilag találhatók nyílt vizeken, mert legtöbbször a fenék és parti florán települve élnek. Ám ezeket a most említett parányi szervezeteket soha sem szabad a plankton közé sorolni. Valószínű, hogy a jelzett félreértésre maga a görög eredetű elnevezés adott alkalmat, minélfogva egyesek a vízben szabadon lebegő és a vizek partján és fenékén levő növényekre s tárgyakra települő szervezetek megjelölésére más más elnevezéseket alkalmaznak. Célünk érdekében az a fontos, hogy mint természetes haltáplálék csak az utóbbi csoportba sorolható szervezetek vehetők figyelembe.

Ha már most tavainkat télire kiszárítjuk, ezzel a plankton túlnyomó részét elpusztítjuk. Mivel azonban ez a plankton télen át különben is megsemmisülne, nyilvánvalólag mit sem ártunk a tó lecsapolásával. Fennmaradása biztosítva van az úgynevezett télipetéek révén. Ámde a tavak kiszárításával nemcsak a plankton, hanem a partokon és a fenéken élő faunát is megsemmisítjük, nemkülönb a belőlük táplálkozó állatok nagy részét is. Nos, ezen táplálékállatok óriási tömege szabadul ki minden egyes lehalászás alkalmával a tavakból, mit a tógazdának komoly oka van fájlalni annélfogva, mert mint említve volt, ezek szolgáltatják a halhúst. Tavaink lecsapolása és kiszárítása által nagy pusztítást végzünk tehát a legjobb haltáplálékban és így szinte magától homloktérbe nyomul az a kérdés, vajjon elkerülhetetlen-e ez a pusztítás s mily mértékben rontja az a kiszárítás egyéb előnyeit?

Erre bizonyára azzal felelnek majd legtöbbször, hiszen a kiszárítás emeli a tó hozamát. Igen, de igazolt-e ez az állítás? Csak rövidesen ezelőtt írta például valaki, mily meglepő eredménye volt annak, hogy tavait egy nyár tartamára repcével vetette be. Az egyik tónak legelső termése ha-ként 262 kg. volt, mely termés a második évben 138 kg. csökkent. A harmadik évben repce alá fogta a tófeneket, mire a negyedik évben 261 kg., az ötödikben pedig 239 kg. lett az eredmény. Ezen adatokat vizsgálva, méltán kérdezhettük, hogy voltaképpen hol a repcével való magolás hatása, ha az ötödik évben is majd annyi volt a hozam, mint a magolást követő közvetlen év eredménye. Ha a harmadik évben elmaradt volna a tófenéknek magolása, azaz a tó akkor is halat termelt volna, minden valószínűség

szerint akkor is megadta volna az előző évi silány termést, vagyis a harmadik és negyedik évben együtt $2 \times 138 = 276$ kg., vagyis többet, mint a mennyit a tó a magolást követő évben adott. Ebből Schiemenz azt következteti, hogy halászati szempontból a tógazdaság minden hátránya nélkül el is maradhatott volna a tófenéknek nyáron át való pihentetése, illetve repcével való bevetése.

Még furább világításba helyezik a repcével való bevetés értékét ugyanazon tógazdaságnak egy másik tavánál mutatkozó eredmények. Ebben a tóban ha-ként 1907-ben 228 kg., 1908-ban pedig 114 kg. halhús termelt. 1909-ben repcével vetették be a tófeneket, mire 1910-ben 128 kg. volt a halhúshozam! Hol van tehát ennél a pihentetés, illetve a repcével való magolás haszna? Az illető termelő azzal felel erre, hogy az 1910. év, a kedvezőtlen időjárás miatt, általában annyira mostoha volt, hogy e tógazdasághoz tartozó tavak csupán 50—60%-át adták rendes hozamuknak. Nos ez a megjegyzés nagyon is találó, mert kétségtelen, hogy az egyes évek meteorológiai és biológiai viszonyai döntők a haltenyésztés eredményeire és hozamára, olyannyira, hogy azokhoz mérten az emberi intézkedések csak alárendelt mértékben jöhetnek figyelembe.

Ezen állítás mellett bizonyítanak mindenekelelt a természetes vizek. Nevezetesen a hozam mennyiségét és minőségét illetőleg ezeknél épp úgy tapasztalhatók bizonyos ingadozások, mint a tógazdaságbeli tavaknál. Pedig hát a természetes vizeknél sem kiszárításról, sem magolásról nem lehet szó. Más szóval jogosan mondhatjuk tehát azt, hogy ha az év biológiailag kedvező a halakra nézve, akkor a tavak hozama is kedvező lesz, ellenben pedig, ha az év kedvezőtlen, akkor a kiszárítás sem segít; és hogy ilyen esetben miként alakul a trágyázás kérdése, azt ezután kell még tisztázni. A tények ilyen állásánál nem indokolatlan tehát az állandó kiszárítást mellőzni s előadó egyenesen azt javasolja, hogy a tógazdák ne minden évben csapolják le tavukat a következő okokból:

Ha a tavat ősszel lecsapoljuk, tönkre teszszük a tóban felhalmozva volt természetes haltáplálékot. A tavaszi vízfogás után a vízben semmi haltáplálék sincs és az csak lassan népesül be megint az előző nyár folyamán a tó iszapjába rakott peték révén. Eme petéket tudvalevőleg olyan burok veszi körül, a melyik úgy a kiszáradás, mint a fagyás ellen kellő védelmet nyújt. Abban az esetben azonban, ha a tavaszi időjárás kedvezőtlenül alakul ezen táplálékállatokra, kifejlődésük szünetel és azzal együtt a pontyok bizony koplálnak. Másként alakulna azonban a helyzet, ha a tó őszi lecsapolását mellőzzük, a mennyiben a táplálékállatok nem hiányoznának és a pontyok sem volnának híjával az új nemzedék megszületéséig és kifejlődéséig a szükséges táplálék. A különböző fajtájú vízpoloskák, kérész- és szunyog-álcák stb. alkotják halaink legfőbb táplálékát, a melyet a ponty legzsengébb korától kezdve egész életén át a legszivesebben fogyaszt. A nyár folyamán mindenütt megterem az ilyen táplálék, azért, hogy legyen mit ősszel elpusztítanunk. A ki figyeli fejlődésüket, vajmi gyakran láthatja, mily kétségbeejtő hiány van belőlük a nyár elején s hogy csak az őszi lecsapolás idejére telik meg velük a tó kellő mértékben. Ám akkor őket elpusztítani igazán vétek. Okszerű az lenne, ha a tavat azonnal újból népesítenénk.

Ennek kapcsán kijelenti Schiemenz, hogy a világért sem kívánja ezzel azt mondani, hogy a tavakat egyáltalán nem szükséges kiszárítani. Szerinte időnként

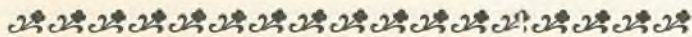
okvetlenül rászorulnak a lecsapolásra, részben bizonyos élősködők megsemmisítése, részben pedig a tófenék talajának felújítása végett. Csupán csak a halastavak évenként történő kiszáritása ellen foglal állást és azt kívánja, hogy a lecsapolást táplálékban szűkölködő évekre szorítsuk, mellőzzük azonban olyankor, a mikor bőven mutatkozik a kérész- és a szunyog-látva. Ezek szerint jól termő tavak aránylag ritkábban kerülnek kiszáritás alá, mint az olyan sovány talajuak, a melyeknek lecsapolása során természetesen is kevés táplálék-készletet kockáztatunk.

Mivel a tartós kiszáritás szándéka nélkül, kizárólag a halak könnyebb és biztosabb kihalásza érdekében teljesített lecsapolás mellett is nagymennyiségű haltáplálék megy veszendőbe, a többször említett szunyog és kérész-álcák visszatartása érdekében Schiemenz a tavakban minél több olyan halágyféle mélyedés létesítését tartja szükségesnek, a hol a víz nagy tömegekben visszamaradhat mindaddig, a míg a lecsapolás befejeztetik. Igaz ez ellen azt a kifogást lehet tenni, hogy egyes paraziták, mint pióczák stb. szintén visszamaradnak ott és aztán újból fertőzik a vizet. Ámde ez a veszedelem nem olyan, a melyikkel megküzdeni nem lehetne. Mert mint tudjuk, a pióczák a lehalászásnál tömegesen menekülnek a tóban visszamaradó pocsolókba s ugyancsak rávetik magukat az ott meghúzódó bággyadt halakra. Ám ezen halak révén könnyű őket megszerezni s így tőlük a tavat megszabadítani.

Mindezekre tekintettel, Schiemenz a halastavak kiszáritását korlátozni kívánja s azt leginkább az ivadék nevelésnél alkalmazná, ellenben az idősebb anyag nyújtásánál, úgymint a hízalásnál mindig a tóban található haltáplálék mennyiséghez igazodva, venné fogatba.

(Befejezzük.)

Observer.

A jövedelmező halkonzerviparról.

A mult 1910. évről nem régiben megjelent külkereskedelmi statisztikai közleményeink adataiból azt látjuk, hogy halkonzervkivitelünk jelentéktelen számadataival szemben, valósággal horribilis mennyiségű és értékű a magyar szent korona országaiba irányuló halkonzervárúk behozatala. Ez ha nem is éppen örvendés, de mindenképp érthető, miután honi s főleg magyar tengerpartmellékünk halkonzervipara, a külföld egyes államainak ebbeli iparvállalataival szemben, a lehető legszerényebb keretek között mozog. Az okot részben abban kereshetjük, hogy a magyar tengerpartvidék konzerválásra alkalmas halfaunája sem a fajok változatoságában, sem pedig azok keresettségében versenyre alig kelhet a világpiacra számottevő tengerpartmelléki országok régidőktől fogva elsőrangúnak ismert halkonzerviparával és azok termékeivel, nevezetesen: Dánország, északamerikai Egyesült-Államok, Franciaország, Hollandia, Nagybritánia, Németország, Norvégia, Olasz-, Orosz-, Portugál- és Spanyolországoknak a világpiacra oly jelentős halkonzerviparával. Konzerválásra alkalmas tengerihaltermelésünk szerény keretei mögött is, végtelen háttérben állunk aztán belvizeink konzerválásra alkalmas haltermékeivel.

A halkonzerviparban egy-két évtized óta vezető szerepet Norvégia visz; minél fogva a norvég halkonzerviparról, tanulságos voltánál fogva, kissé részletesebben is meg kell emlékeznünk.

Területnagyságra nézve a norvég királyság körül-

belül egyezik Magyarország és Bosznia együttesen számított területével, viszont alig két milliót meghaladó lakóinak számával hazánk népességének alig 20%-át teszi ki. Halkonzerviparának föllendülését az ország nemcsak halakban dúsgazdag tengerpartmelléke, hanem kedvező földrajzi előfeltételek mellett, a halászlakosság kiváló szakértelmének is köszönheti.

A különböző nagyságú pléhdobozban légmentesítetten forgalomba kerülő, úgynevezett „hermetik“ halkonzerv, a világpiacra ma már elsőrangú olyan fogyasztási cikket képvisel, a mely nemcsak az összes kulturálmok fogyasztó-piaczán állandósult, hanem egyben, egyes gyarmatokra és a civilizálatlan népek által lakott távolabb eső vidékekre is nagyobb mennyiségben kerül ma piacra. A halkonzervfogyasztó országok sorában Norvégia mellett legelső helyen állanak az északamerikai Egyesült-Államok, Franciaország, Nagybritánia összes gyarmatállamaival és a Németbirodalom. E négy világbirodalomban, az egyéb húsnumú folytonos áremelkedései mellett, hovatovább nagyobb jelentőséget nyer a halkonzervek fogyasztása, a minek érthető következménye az, hogy a föntnevezett birodalmak fogyasztópiaczeit folyton nagyobb mennyiségekben elárasztó norvég eredetű halkonzervek értéke is, a legutóbbi évek folyamán óriásit emelkedett, a mi végeredményben Norvégia eddig is virágzó halkonzerviparának váll javára és hasznára.

A Norvégiával szomszédos Németbirodalom halkonzervipara sem volt képes eddigelé arra a termelési, forgalmi és kiviteli magaslatra emelkedni, még csak megközelítőleg is, a melyen Norvégia halkonzervipara, ma úgyszólván versenyen kívül áll.

Akárhány országban a fennálló védvámrendszer s a magas vámdíjtételek azok, a melyek a halkonzervek behozatalának és a mainál sokkalta általánosabb fogyasztásának némileg útját állják. A német halkonzervipar diplomáciai bizonyos ravaszsággal akként lendített az ebbeli kedvezőtlen állapotokon és sietett belföldi fogyasztó-piaczai segítségére, hogy egyes keresettebb halkonzerv cikkeit, már t. i., a melyeket maga is termelhet, a norvégekéhez hasonló védjeggyel és jelzésekkel hozta forgalomba.

Hogy a halkonzervek általános fogyasztása, Norvégia horribilis arányú halkonzervkivitele mellett sem mondható általánosnak abban az arányban, a hogyan azt a szerföltött tápláló s aránylag elég alacsony árú halkonzervek megérdemelnék, annak legfőbb oka, a bevett ősi szokásokhoz, a régóta megszokott honi konyhákhoz való tradícionális ragaszkodás. Ez alól semmi, sem a velünk szomszédos osztrák és német konyhák kivételt nem képeznek. Tösgyökeres magyar halásznépünk életét oly vonzó tollal ecsetelő Tömörkény István íróársunk nem alaptalanul részletezi és magasztalja a magyar halpaprikások és paprikás halak változatos készítmódját és ételsorozatait. Magyar konyhánkhoz fogható ízes készítményekkel a halfogyasztás terén világszerte alig fogunk találkozni. Ezekhez a kipróbált és joggal is magasztalt készítmódokhoz a magyar halászkonyha ugyancsak konzervatív ragaszkodik, a halnak konzervek alakjában való általánosabb fogyasztása tehát minálunk legfeljebb csak a szardinia, a hering és a muszkahalra szorítkozik, mint a melyekből évente aránylag nagyobb mennyiségek kerülnek külbehozatal útján a magyar csemege- és illetőleg halárus piacra. Már pedig honi haltermelésünk és halkonzerviparunk további föllendülése és megizmosodása érdekében is, föltötte kívánatos volna, hogy a szardinia- és a heringfogyasztás mellett,

mint a melyeket megfelelő termelési viszonyok, illetőleg nevezett halfajok hiányában, magunk piacra nem hozhatunk, konzerviparunk fokozódó mértékben rátérne különböző egyéb minőségű olyan halkonzervek honi bevezetésére is, a melyekkel míg egyrészt a külföldi behozatalt lejjebb szoríthatnánk, ebbeli megfelelő minőségű egyes halkonzervtermékeink útján, idővel a külföldön is piacot keresnénk és találhatnánk is.

A követendő mintaképül szolgáló norvég halkonzervipar központja Norvégiában ezidőszerint Stavanger városa. Az északi királyságnak népesség tekintetében ma negyedik helyen áll e városának lakói, majdnem kivétel nélkül halkonzervpiacuk tetemes jövedelméből élnek. Stavanger városának ma üzemben álló számszerint mintegy 60 „hermetik» konzervgyárvállalata sorából 24, a halkonzervipar terén, földünk ilyen szabású vállalatai sorában a legelső helyre került.

Norvégia évente ma több mint 10.000.000 kgm. súlyú halkonzervet szállít pléhdobozokban a vámkülföldre. Ennek a horribilis konzervárú mennyiségnek több mint 80%-át a stavangeri konzervgyárak állítják elő és továbbítják a külföldi piacokra. Csupán halkonzervek révén Norvégia lakói a külföldről évente több mint 20.000.000 korona összeget bevételeznek.

Az ország rendkívül fejlett halkonzerviparának, egyéb ágakra kiható közgazdasági jelentősége is szembeötlő. Így kapcsolatban nagyarányú halkonzervnagyiparokkal, föllendült a konzervek eltartása céljaira szolgáló pléhdobozokat előállító pléh- és bádógépipar; az ezzel ugyancsak kapcsolatos gépipar és faipar (nagyobb számú konzervdobozokat magukba fogadó faladék készítése révén); végül a ma oly jelentős műtrágyaipar is, a mennyiben a halkonzerválás alkalmával nem használható árút és halhulladékot pompásan földolgozzák és értékesítik magas áron a mesterséges trágyázás céljaira.

Habár Norvégia már régidőktől fogva foglalkozott is a halkonzerválás különböző módjaival, mégis csak négy évtizede annak, hogy halkonzerveivel a világpiacra számottevően szerepelhet. Óriási áldozatok, kintartás és kemény küzdelmek árán volt csak képes halkonzervkészítményei révén a világhírű francia halkonzervipar legkiválóbb termékeivel, nevezetesen a francia szardínával (*Clupea sardina*) versenyre kelni. Az európai csemegekereskedelem a norvég szardínát (*Clupea sprattus*) idegenkedéssel fogadta. Daczára annak, hogy Németország, közismert francia ellenszenvével, még ma is tüntetőleg mellőzi a francia eredeti termékek legtöbbszörét, a francia szardínával szemben mindenkor elnéző tudott lenni s habár minőségében és konzerválása kiválóságában a norvég szardina lassanként a francia konzervek minőségmagaslatára tudott emelkedni, a valódi francia szardínától külön „brizling» elnevezés alatt megkülönböztetett norvég szardina ugyancsak lassan tudott magának a külföldön, nevezetesen Németország jelentős halkonzerv piacain tér hódítani. Az összes ismertebb és keresettebb halkonzervek sorából egyébként hazánkban is a szardina, vagyis vendéglői és kávéházi éttermeinkben hibásan „szardinia» néven ismert csemegehal az, a mely a világkereskedelemben a halkonzervtermékek sorából aránylag a legnagyobb elterjedést tudta magának biztosítani.

Maga Norvégia aránylag keveset törődött elejétől kezdve azokkal a különböző, nem is mindenkor megtisztelő jelzőkkel, a melyekkel a norvég szardínát a külföldön illették. Áldozatoktól, akadályoktól vissza nem rettenve, hozta továbbra is forgalomba „valódi

olaj szardina» (*sardine à l'huile*) néven a maga halkonzerveit. Némileg segítségére sietett a norvég halkonzervipar elismerésének a politika, a turisztika és a vadászat is. A politika annyiban, hogy az elszakadás s a politikai teljes függetlenítés Svédországtól, a kultúr világ rokonszenvét Norvégia javára billentette; a norvég árúk tehát a legutóbbi évtized alatt divatba jöttek. A turisztika annyiban, hogy Norvégia csodaszép tájai kedvéért, a világ minden részéből, a turisták milliói, ezek sorában pedig uralkodó családok tagjai is, évről-évre fölkeresik a norvég tengerpart festői vidékeit, csak úgy, mint a külföldről ősz elején Norvégiába seregülő jávorszarvas vadászok, a kik a fejedelmi agancsvad kedvéért évente fejedelmi összegeket is áldoznak egy-egy vadászterület bérletéért. Végül a nálunk is megfordult világhírű norvég sarkúzó, nevezetesen Nordenskjöld, a közelmúltban pedig Nansen tudományos felolvasásai keretében egyes nagyobb városokban valóságos agítáltak a norvég halkonzervipar termékei érdekében, mint a melyek éveken át tartó sarki utazásai során tagadhatatlanul főtápszerüket is szolgáltatották. E több oldalról is kedvező külső tényezők ma már teljesen konszolidálttá tették Norvégia halkonzervtermékeit a világpiacra; s így az ország halkonzerviparát is fölvirágoztatták és biztosították ebbeli termékeinek pozícióját a világpiacra, olyannyira, hogy azok ma már mindenképp versenyképesek lettek.

Lényegesen könnyített végül a norvég halkonzervipar kezdetbeli nehézségein az a körülmény is, hogy az új királyság, előnyösen megkötött kereskedelmi szerződések révén vámmentességet tudott magának biztosítani a csemegeolaj behozatala részére; már pedig ez az anyag a halkonzervipar terén, legalább is egyenrangú tényező a halkonzervül felhasznált halhús anyagával. Ujabbán nagyobb mennyiségű halat konzerválnak a norvég konzervgyárak paradicsomlében is. Az így konzervált árú, kivált a déli államok fagyasztó-piaczain nagyon is keresett élelmiczkiket képez. Attól a több százezernyi métermázsza érett, friss paradicsomból, a mit magyar Alföldünk zöldségtermelő vidékei külföldre szállítanak, tetemes mennyiség kerül évente a norvég halkonzervgyárak kezébe is. A paradicsom behozatalára is megtudta szerezni magának Norvégia a vámmentességet; a mely körülmény, halkonzervei jövedelmezőségének mindenképp csak javára volt.

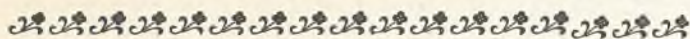
Egyébként azt a vámmentességet, a mit a norvégek az olaj behozatalára megszereztek, a világhírű szardina-kereskedelmet fölmutató francia, spanyol és portugál halkonzervipar is már régebben biztosította magának. Csakhogy e három utóbb említett országnál ez a vívmány nem oly jelentős tényező, mint a norvég halkonzerviparban, miután a francia, a spanyol és a portugál gazda maga egyben olajtermeléssel is foglalkozik s így behozatalra e téren alig szorul.

Egy-egy nagyobb apparátussal berendezett norvég halkonzervgyár naponta átlag 30.000 szardínás dobozt szállít hajóra, 500.000 – 600.000 ezer darab haltartalommal. Nagyobb konzervgyáraik mai üzemberendezése lehetővé teszi azt, hogy naponta 150.000 doboz szardínát is dolgozzanak fel és szállítsanak külföldre.

Rendkívül fejlett halkonzerviparuk mellett is, Nagybritanniában és az északamerikai Egyesült-Államokban, a Norvégiából eredő halkonzervek behozatala évről-évre rohamosan emelkedik. Németország, habár féltve fejleszti saját konzerviparát, maga is nagy mértékben ráutalt az első minőségű norvég halkonzervek behozatalára. Végül Japán, a mely a legutóbbi években világ-

hatalommá küzdte fel magát, szakembereit tanulmányozás céljából első sorban Norvégiába küldötte, hogy felállíthassa a maga országa területein a belsükségleteket fedezni hivatott halkonzerviparvállalatokat. Kezdő kísérletezései rövid pár év letelte alatt olyannyira beváltak, hogy ma a nagoyai első japán halkonzervgyár nemcsak a belső szükségleteinek tud megfelelni, hanem a külföldről folyton nagyobb számban hozzáérkező megrendeléseknek is alig képes időben megfelelni. Minőségben a nagoyai olajos szardina mindenképp versenyképes az európaiakéval, jelölésük annál, hogy a szak tudás és a helyes kereskedelmi érzék egy ily aránylag másodlagosnak látszó élelmiszer előállítására és forgalomba hozatala terén, minő a konzervált hal is, busás jövedelmet biztosíthat úgy egyes nagyobb vállalatoknak és azok alkalmazottainak, mint végeredményében az adóalanyai révén legközvetlenebbül is érdekelt államháztartásoknak.

Gy. K.

Világító halak.

Írta: dr. Keller Oszkár.

A környezet átalakító hatása, karöltve a „létért való küzdelem“-mel talán sehol sem tűnik fel az állatvilágban oly határozottan és szépen, mint a mélytengereket lakó világító halaknál. A tenger sötét mélységeiben a hová a nap sugarai már soha sem hatolhatnak le, állandóan hideg és igen nagy víznyomás uralkodik, a mely tényezők az itt lakó halak szervezeteit úgy külsőleg, mint belsőleg hosszú időnként teljesen átalakították. Ezek között a mélytengeri halak között találjuk a legfantasztikusabb alakúakat, bőrük alatt igen sűrű, szétszórt ideghálózattal, a mely bőrideghálózat részint a világító szervekkel, részint az oldalon érzőszerveivel áll szoros összefüggésben. Ez a dús és szokatlan helyen előforduló ideghálózat is túlfinom érző, különösen tájékozódó szervekre vall, a melyre ezen halaknak az örökös sötétségben igen nagy szükségük van. Ugyancsak a könnyű és gyors tájékozódást szolgálja módosult szemük is, a melynek hosszú pálczikás sejtékből álló fényfelfogó rétege különösen fejlett és alkalmas a leggyengébb fény észrevételére is. Hallószervükben az egyensúlyozásra szolgáló félkörös ívjáratok olyan fejlettek, hogy nagyságukkal elnyomják magát az agyvelőt is. Csontvázuk összenyomható, nagyon rugalmas, kevés benne az ásványi anyag, de annál több porcz és kocsonyás szövetet tartalmaz. hogy ily módon az igen nagy víznyomásnak minél jobban ellenálljon. Legérdekesebb azonban világítóképeségük és azok a különös szervek, a melyek a világítást létrehozzák. Az ezen irányban végzett újabb vizsgálati eredményekre támaszkodva, akarok röviden ezen érdekes halakról s világító szerveikről egyet-mást elmondani.

A mélytengeri állatok ismerete azóta haladt nagyot előre, a mióta kiváló szakemberek vezetése mellett rendszeres és szakszerűen vezetett gyűjtőexpedíciók járták be az összes tengereket tudományos vizsgálatokra pazarul felszerelt hajókkal, a melyek valóságos úszó laboratóriumok. A művelt nemzetek tudósai és bőkezű pénzemberei vállaltva igyekeztek a tengerek kikutatásában kivívni maguknak az első helyet. Az 1872-ben *Wyville Thomson* vezetésével megindult híres „*Challenger*“ expedíciót egészen napjainkig az oceanographiai kutatásoknak egész sorozata követte, a melyek közül a világító halakra vonatkozó ismereteinket a „*Challenger*“

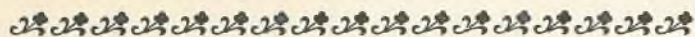
expedíció után a németeknek a „*Valdivia*“ nevű hajón 1902-ben végzett gyűjtéseik eredményei mozdították elő. A világító halak rendszeres és beható vizsgálatával *Günther A.* és legújabban *Brauer A.* foglalkoztak. Az előbbi a „*Challenger*“ expedíció gyűjtötte gazdag anyagot dolgozta fel, míg az utóbbi a „*Valdivia*“ nevű német hajó gyűjtését tanulmányozta. Mindkét kiváló tudós alapos kutatásainak nagyon sokat köszönhet a tudomány.

Ezen bűvárok vizsgálataiból tudjuk, hogy a világító foltok és szervek a halak testének nagyon különböző részein fordulhatnak elő és elhelyezésük, számuk az egyes családokra nagyon jellemzők. A megfigyelések azt igazolják, hogy azoknak a mélytengeri halfajoknak (*Ophidiidae*, *Macruridae*, *Murenidae*), a melyeknek oldalvonalában a nyálkacsatornák és üregek igen fejlettek, semmiféle külön világító szervet testükön észrevenni nem lehet. Ezen nyálka rendeltetését pontosan még nem ismerjük, úgyisint azon üregek és nyílásokát sem, a melyeket ezen nyálka kitölt. Mivel azonban ezen nyálkacsatorna-rendszer a legtöbb halnál érzékszerveket rejt magában, nagyon valószínű, hogy ezen mélytengeri halaknál is erre a célra szolgál s nagyobb fejlettsége a környezet hatására jött létre. És hogy ezen erősen kifejlődött nyálkacsatorna-rendszer összefüggésben van a világítással is, azt bizonyítja az üregekből kinyomott nyálka gyenge világítása és a világítószervekkel rendelkező halak világító szerveinek ezen nyálkacsatorna-rendszer irányában való elhelyezkedése és idegösszeköttetése. Így a *Halosaurus* nevű halnál már számos világítószervet találunk az erősen kifejlődött oldalvonal-rendszerben s míg az *Alepocephalidá*-k és *Carangidá*-knál csak egy-egy fajnak van világító szerve, addig a *Pediculatá*-k családjában már számos fajon található világító készülék.

Alakjuk, elhelyezésük szerint ezen világító szerveknek több fajtát különböztetjük meg. Legegyszerűbbek azok a bőrből kiemelkedő kis szemölcsök, a melyek a test oldalain fordulnak elő és a *Malacosteus*, *Photonectes*, *Pachystomias*, *Opostomias* és *Echistoma* nemekre jellemzők. A *Xenodermichtys* fején és törzsén ezeknél sokkal nagyobb a bőrből, sokkal jobban kiemelkedő, de kevesebb számú világító szemölcsöket találunk már, a melyek a törzsön az oldalvonal lefutását követik. Magasabb fejlettségi fokon vannak már azon világító szervek, a melyek, mint vörös, vagy zöld foltok a test mindkét oldalán, a fejen és kopolyúfedők sugarainak kezdetén kettős sorokban találhatók egymástól bizonyos szabályos közökben. Ilyen világító szerveik vannak az *Idiacanthus*, *Photonectes*, *Echistoma*, *Stomias*, *Gonostoma*, *Pachystomias* nem halainak. A fejlettségnek még magasabb fokán állanak a *Nannobranchium*, *Scopelus*, *Polypnus*, *Sternoptyx*, *Argyropelecus* nemeknél előforduló gyöngyházfényű kerek, lapos foltok, a melyek a fejen, a törzs alsó oldalán hosszú sorokban fekszenek, míg az oldalakon, a kopolyúfedőkön, a farkúszó kezdetén és a háton rendszerint csak egyesével találhatók. Vannak ezenkívül elmosodott körvonalú fehér mirigyszerű foltok is, a melyek szintén világításra szolgálnak s ilyeneket az *Astronesthes* mélytengeri halnem egyes fajainak oldalain láthatni. Az *Idiacanthus*, *Photonectes*, *Echistoma* *Anomalops* nem képviselőinél a világítást megnyult mirigyszerű képződmények végzik, a melyek a szem alatt mindkét oldalon egy-egy üregben találhatók. Igen magas fejlettségű már a *Pediculatá*-k családjába tartozó számos halfajnak világító szerve. Ugyanis ezeknél a háti úszókon mély üregben

foglal helyet a világító készülék és ezen üregből ki-nyúlik egy vékony fonál is. Ezzel szemben nagyon egyszerűek a *Halosaurus* nevű hal világító szervei, a melyek a félig átlátszó bőr alatt található az oldalvonal mentén. Érdekes elhelyezése van a világító készüléknek az *Ipnops Murrayi*-nál, a melynél a két nagy világító szerv a fej lelapított részének két oldalán szimmetrikusan fekszik.

(Folyt. köv.)

Tirol halászati törvényjavaslat.

Irta: Prack László.

I.

A tirol Landtag őszi ülésén dr. Paul Freiherr von Sternbach halászati törvényjavaslatot terjesztett elő, mely méltán megérdemli, hogy azzal az érdekelt körök bővebben foglalkozzanak. A javaslatot a „Fischerei-Verein für Deutschtirol“ kiváló szakerek közreműködésével állította össze nagy körültekintéssel és oly kiváló sikerrel, mely a halászati jogot fejlődésében hatalmas lépésekkel viszi előre s az ausztriai eddigi halászati jogoknak jóval fölötte áll. A javaslat tökélye a régi halászati jog fölött abban áll, hogy míg ez utóbbi a halászatot csupán vagyoni jogi szempontból szabályozta, mert hiszen a rendőrség intézkedéseit is csak ennek minősíthetjük: azok a vagyoni jogi szabályokat szankcionálják, addig az új törvényjavaslat a halászati üzembe való beavatkozással, annak kellőleg való rendezésével a halászat *társadalompolitikai* helyzetét javítani, jelentőségét emelni igyekszik. Igazi kulturállamhoz illő törvényjavaslat, hiszen az államot azon működésében segíti, hogy „ne csak a törvényes jogrendet tartsa fenn, hanem hogy közvetlen és tényleg minden társadalmi fejlődést elősegítsen“. (Ahrens Henrik: Cours de droit naturel ou de philosophie du droit.)

A törvényjavaslattal nemcsak a szorosán vett hivatalos körökben, hanem országszerte foglalkoztak („Innsbrucker Nachrichten“ No. 245. 1910.), annyira érzi az ottani társadalom a halászati jog reformját. Összehasonlítva hazánk halászati törvényét az ausztriai, illetőleg tirol jelen halászati joggal, e szóbanforgó törvényjavaslatból kettős vezérfonalat alkothatunk magunknak.

A jelenleg érvényben lévő halászati törvényünk (1888. évi XIX. t.-cz.) a halászatot legnagyobb részben szintén csak vagyoni jogi szempontból szabályozza, rendőri intézkedései szintén ezt a szempontot védelmezik, részint praeventive, részint büntetőjogi szankciójuk által. Van ugyan a törvénynek néhány a halászat üzemére vonatkozó intézkedése is, de ezek csak részint a jelen halászati viszonyok fenntartását, megőrzését célozzák, részint az okszerűbb üzemre utat mutatnak, de azt föltétlenül nem parancsolják. Így például a halászati tilalmi ideje csak a teljes kizsákmányolástól védi meg a halászatot, de annak emelkedését nem biztosítja; a halászati társulatokról szóló intézkedése a törvénynek bár módot ad egy bizonyos körülmények között levő halászati terület okszerűbb üzemére, de a tanácsolt okszerű változtatást nem igyekezik keresztül is vinni kérés nélkül szigorral. Szóval a mostani halászati törvényünk közelebb áll a régi jogállam „hadd csinálja, hadd menjen“ elvéhez, mintsem a modern kulturállam azon követelményéhez, hogy „ne csak megtorló és rendőri tekintély legyen, hanem a társadalmi fejlődést tőle telhetőleg gyámolítsa, előmozdítsa“. (Ahrens i. m.) Mindezekből világos előttünk, hogy halászati jogunk bizony rászorul

a reformra. A vizsgálódás egyik vezérfonala kell, hogy ezen tény beismeréséhez vezessen el bennünket.

Hazánk északi hegyvidékének és Erdélynek, ha a természeti halászati viszonyait tekintjük, azt a tirol természeti viszonyokkal majdnem teljesen egyezőnek mondhatjuk. Ha tehát Tirol modern halászati törvényt létesít, annak czélszerű intézkedéseit a mi megfelelő viszonyaink között normának tekinthetjük. Másodsorban tehát ennyiben bír jelentőséggel hazai halászatunkra a tirol törvényjavaslat és az ezt kísérő minden egyéb társadalmi, főleg természetesen halászati akció.

A törvényjavaslat előadója bevezetesképpen a tirol halászati jog történeti fejlődését vázolta és jogtörténeti szempontból több érdekes dolgot hozott föl. A halászati törvény reformjának égető szükségét előadó beszédének második részében bizonyítja, még pedig egyenesen a tirol halászati viszonyokkal. Ezen viszonyok ismerete abszolút halászati érdekességén kívül speciálisan magyar halászatunkra annyiban bír fontossággal, hogy sok tekintetben fölfödözve és megismerve az ottani halászati viszonyokhoz való hasonló helyzetünket, a tirol törvényjavaslatához különösebb érdeklődéssel tekintünk.

Tirol halászati szempontból figyelembe vehető folyóvizeinek hossza közel van 6000 km.-hez, a kisebb-nagyobb tavak és halastavak felülete pedig körülbelül 5000 hektárt tesz ki. Ezek majd mindegyike a legtisztább vízű, klimatikus, valamint hidrográfiai és organikus viszonyai a legmegfelelőbbek, úgy, hogy Tirol vizeit direkt a legintenzívebb halgazdaságra alkalmasnak minősíthetjük. A vizek legnagyobb része a lazac ideális tartózkodási helye és Dél-tirol néhány részétől eltekintve, elő is fordul ez mindenütt az oltan honos különféle nemespisztráנגgal egyetemben. A hol ezek nem tenyésznek, ott a tömeges fogyasztási halak, mint a ponty, a csuka, a szemling stb. adnak a víznek nem kevesebb jelentőséget. Mindezen kedvező viszonyok ellenére, hogy mily rosszul használtatnak ki a vizek a halászati rossz állapotok és e teljes rendszertelenség valamint az okszerűtlen üzem folytán, azt a következő megbízható számítások igazolják.

Körülbelül 1200—1500 km.-t kitevő elsőosztályú folyóvíz idegen államok példái szerint (Svájc, Bajorország) kilométerenkint föltétlenül produkálhat 30 kg. nemespisztrángot, ennek értékét 150 koronára teszik, szóval az említett elsőosztályú vizek évi nyershozamát 180,000—225,000 koronára kell becsülnünk. A többi 72—80% víz jövedelmét a tömeges fogyasztású, de azért értékes halakból átlagosan kilométerenkint 80 koronára becsülhetjük; ez 360,000—380,000 K. Összevetve ezeket a tirol folyóvízi halászat nyershozamát, okszerű gazdálkodás mellett még minimális számítás mellett is több mint félmillió koronára becsülik a legautentikusabb körök, a halászati egyesületek. Ezzel szemben jelenleg a jövedelem mindössze 50,000—60,000 koronát tesz ki és a haltermelés közel sem elég még a tartomány belsükségletének födözésére sem. Hogy a halászat vázolt fejlődhetése nem utópia, azt a szomszéd államok igazolják és a törvény tervezői különösen Svájc-nak ismert erősen fejlett halászatára hivatkoznak (Lásd Simonffy Gyula: Ausztria, Németország és Svájc halászata. „Halászat“ XI. évf. 18—19. szám.), ahol a fényes eredményeket már sok évvel ezelőtt egyedül a törvényhozás czéltudatos haladásának és okszerű intézkedéseinek köszönhetik.

A mai korban ezen állapotok teljesen tűrhetetlenek, mert míg a közelmúlt időben is a vizek halászása nagyon korlátolt volt a szintén korlátolt értékesíthető-

ség miatt, a mit ezen gyorsan romló áru nehéz szállíthatósága okozott, addig manapság az értékesítési viszonyok javulásával minden halászati jogosult arra törekszik, hogy vizeiből minél többet kifogjon. Míg tehát a régi időben a kevés fogás miatt a halászat nem ment tönkre minden mostoha viszony ellenére sem, addig manapság a jelenleg érvényes jogállapot mellett a vizeknek úgyszólván a teljes halfaunája kipusztulna az észszerűtlenségig fokozott kihalászás következtében. Ezeket a káros viszonyokat kell mindenképp először szemügyre vennünk.

A halászat fejlődésének legnagyobb akadályát a halászati jogosultság túl kicsinyisége és végnélküli elaprózhatósága képezi. Már maga a jog tulajdonosa igyekszik minden kifoghatót kihalásztani a vizeiből, de ezenkívül még jövedelmének fokozása céljából számos halászjegyet ad ki, ezek természetesen kalkulációjukat szintén el akarják érni és kipusztítják azt, a mit még az elsődleges jogosult a vízben meghagyott. A nyereszkezdés annyira viszi őket, hogy a legradikálisabb halászati eszközöket alkalmazzák, sőt igen gyakran tiltott módon is halásznak, a mit a gyenge rendőrségi intézkedések miatt gyakran vagy nem is lehet megtorolni, vagy néha az enyhe pénzbírság mellett is jövedelmező lehet. A kicsiny térbeli jogosultság káros voltát az egyparti, vagy helyesebben félparti jogosultság mutatja legkirívóbban (Einufrigiges Recht), mert ez esetben egyesesen azon vetélykedik a két parti jogosult, hogy melyikük néptelenítse el a patakot a másik elől. Hogy volna lehetséges például okszerű halászatról beszélni ott, a hol körülbelül 200—300 méter hosszú vonalon s még hozzá gyakran 3—4 méter széles patak partjának mindegyikén egy-egy halászati jogosultság van? Hát ha még az ilyen jogosultságokat egy, sőt félévi időre bérbeadják, a bérlők meg számtalan albérletet alkotnak halászjegyek korlátlan kibocsátása által! Mindezekhez még hozzájárul, hogy sok helyütt — különösen a Lech völgyében — a parti jogosultnak tucatszámú magán-jogosult segédkezik a víz teljes elnéptelenítésén. Tirolban ugyanis a földterhermentesítési törvények (1848. szept. 4.-iki és 1849. márcz. 4.-iki) a halászati jogot nem érintették (Kirchlechner: Das Fischerei-Gesetz für Tirol). A halászati törvények elég messze állanak azon jogelvtől, hogy „kié a part, azé a meder“, mert a halászati jogot a part birtokától teljesen távol álló magánosok is quasi privilégium gyakorolhatják.

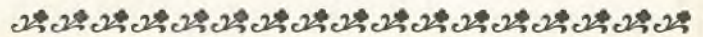
Ilyen viszonyok között utánpótlásról, a halak továbbtenyésztéséről természetesen szó sem lehet. Akadt ugyan mindig néhány jogbirtokos, vagy halászatkedvelő, kik a rablógazdálkodásról az okszerűség útjára tértek, sőt új költés létrehozásával a halfaunát gazdagítani törekedtek, azonban ezek is, mikor látták, hogy fáradozásuknak azon gyümölcsét, melyet joggal egyedül csak ők érdemelték volna meg, a túlkicsiny vízvonallal miatt a szomszéd jogosultak aratják le minden fáradtság nélkül, elvesztették minden kedvüket a vízvonallal további benépesítésétől. Szóval ilyen jogosultsági viszonyok mellett nem hibáztathatjuk magukat a jogosultakat sem, nem hogy még tőlük azt is kívánhatnánk, hogy a mesterséges költésnek fáradtságos, de sikerrel egyáltalán nem kecsegtető munkáját végezzék.

A halászatnak sok kárt okozhatnak a helytelenül alkalmazott vízi építmények. Szabályozott medrekben, a hol árvíz idején a halak semmiféle menedéket nem találnak, egy-egy ilyen elemi csapás az egész folyómelléken minden életet kiöl. Bár ez az állítás az általános érvényességtől jó távol áll, mégis elégszer hallani ilyen

panaszt és ez eredményezte a halászati körök azon kívánságát, hogy az újonnan épített vízvonalaknál a fővív a régi mederrel összekötésben maradjon olyanféleképpen, hogy az a halaknak árvíz idején menedéket nyújtson. Mások meg az összekötést különösen a közönséges vízállás idejére kívánják, hogy a régi meder alkalmas ívóhelyül szolgálhasson s ilyen módon a halak természetes szaporodását segíthesse elő. Különösen az ipari vízepítmények károsak a halállományra (gátak, torlaszok, zsilipek, turbinák stb.) és ezek között is főleg azok, melyek a vízi közlekedést akadályozzák és ekképpen meggátolják a halaknak ívóhelyükre való vonulását. Legkárosabbak azonban a szennyvíz levezető csatornák, melyek a különben kifogástalan vizet valószínűleg megmérgezik, úgy hogy a beömléstől lefelé hosszú vonalban minden haléletet teljesen kiölnék.

Mindezen direkt káros hatásokhoz hozzájárul még a jogbizonytalanság. A halászati jogok nincsenek följegyezve semmiféle hiteles nyilvántartásba, kataszterbe. Ez pedig az ottani viszonyok között nagy hiányosság, mert a földterhermentesítés, mint már említve volt, a halászati jogot érintetlenül hagyta és igen sok régi eredetű magánjogosultság van. Ez a körülmény, a kataszter hiányával párosulva, már sok peres esetnek volt okozója a múltban és az a jelenben is, úgyhogy ez is sok lelkes halgazdának elvette a kedvét attól, hogy a közgazdaságnak ezen minden bizonynyal jövedelmező ágát tovább kultiválja.

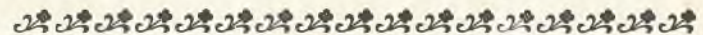
(Folyt. köv.)

TÁRSULATOK.

Az „Érd-dunaegyházi“ halászati társulat február hó 14-én rendkívüli közgyűlésen foglalkozott halászatának újonnan eszközölt bérbeadásával. Míg a társulat tagjai maguk értékesítették a halászatot, a bérjövedelem 4281 K volt. Midőn a társulat értékesítette azt, vagyis a legutóbbi 6 éves bérciklusban 6103 K bérjövédelmet ért el, a most teljesített bérbeadásnál pedig a pályázók 11,525 K-t ajánlottak évi bérként. A bérbeadás 6 szakaszban történt; két bérlő azonban bánatot jelentett. A társulat Grassl Hugó elnököt bízta meg a továbbiak iránt való intézkedések megtételével. *k.*

A „Dunaszekcső-drávatoroki“ halászati társulat február hó 17-én Főherceglakon *Höcker Ágoston* vezetésével rendes évi közgyűlést tartott. A tilalmi időszak alatt 2 halór volt alkalmazva, a kik a társulat által különösen is felkért közbiztonsági közegekkel együtt végezték az ellenőrzést. 552/09 korona bevétellel szemben 391/10 kor. kiadása volt a társulatnak. A jövő évre 1000 koronát irányoztak elő, ebből őrzésre 560 koronát. A tagok évi járulékát az eddigi 4 f. helyett 9 fillérben állapították meg. Határozatba ment, hogy a nyílt Dunát az ártérrel együtt 6 szakaszban maga a társulat adja bérbe. Ezek közül 4-et 1912. január 1-től, 2-öt ellenben 1915. január 1-től fogva. A bérbeadás foganatosítására a folyó év második felében rendkívüli közgyűlést hívnak egybe. *k.*

VEGYESEK.

Ikra szétosztás. A földművelési miniszter a közvizek halasztatására ez évben 29 millió sebespisztráng-, 182 millió szivárványos-, bíbor- és hercegovinai-pisztrángikra és végül 65 millió fogassüllőikra beszerzését és szétosztását engedélyezte. Ez az anyag, csekély kivétellel hazai eredetű, a mi szintén örömdetesen szól hazai haltermelésünk fejlődéséről. Említést érdemel, hogy ott, a hol néhány évvel ezelőtt még napszámmért sem akadt halász, a ki a fogassüllőikrák kihelyezésénél segédkezett, ma a legnagyobb örömmel és ingyen végzik az ikrák kihelyezésével kapcsolatos munkát és a

lehető legelkiismeretesebben teljesítik a költőkosarak ellenőrzését, mert nagyon is tapasztalják a költetés közvetlen hasznát.

A menyhal falánksága. A bajor halbiológiai állomásnak megbízható helyről egy menyhalnak a gyomrát küldték be vizsgálatra. A gyomorból nem kevesebb mint 35 drb, átlagosan 5 czm. hosszú pirosszemű keszeg teteme került napvilágra, mint fényes bizonyossága annak, mily rettenetes pusztítást végez ez a halrabló a békés természetű halak között.

Nemzetközi mótorkiállítás Kopenhágában. A halászat terén a motorizem sehol sem tudott annyira kifejlődni, mint Dániában és a vele szomszédos skandináviai országokban. Főleg a robbanómotorok terjedése óta szembeötlő a haladás, mert azok

révén a kisember oly gépekhez jutott, a melyek használatával sikeresen versenyez a tőkeerős nagyvállalatokkal. A dán mótorgyárosok, karöltve a halászokkal és halászat iránt érdeklődőkkel oly tökéletes gépeket állítottak a halászat szolgálatába, a melyek a halászati ipar boldogulásának elismerten egyik leghathatósabb eszközévé váltak. Mivel ezek a gépek Dániából indultak útnak, de meg azért is, mert a halászati ipar a dán nép életében különben is igen nagy jelentőségű, a dán kormány 1912. év nyarán Skandináv halászati kiállítás keretében nemzetközi halászati mótorkiállítást rendeztet. Ugyanebben az időben tartják összejövetelüket az „északi halászok” is. A dán kormány meghívására a magyar kormány is tanulmányoztatja a kiállítást kiküldöttjei által.

Halászati jog haszonbérbeadása.

A „Mezőtur-Szarvas alsórészi halászati társulat” a tulajdonát képező u. n. **harcsási, turtói, bánrévei és Kishalásztelki holtkörösökben gyakorolható halászati jogot, az 1916. évi december hó 31-ig terjedő 6 évre zárt írásbeli ajánlatok alapján haszonbérbe adja.** Az ajánlatok 500 korona bánatpénzzel együtt, **f. évi márczius hó 11-éig** bezárólag, alólirotthoz nyujtandók be, hol az árverési, illetve haszonbéri feltételek is megtekinthetők.

Mezőtur, 1911. évi január hó 20-án.

Dörgő Dániel,
alelnök-igazgató.

Mindennemű hálót kender- és pamutlélésből, úgymint halászáshoz: húzó-, eresztő- és rekesztő hálókat, varsát, gyomot, rák- és ángolna-hálót, valamint vadászati-, sport- és technikai célokra szolgálókat, nemkülönböztetve kender és drótköteleket, kifogástalan minőségben és szakszerű kivitelben a legolcsóbb árakon szállít és árjegyzéket gratis és franko küld:

HÁLÓK

Alakult 1874-ben. **Mechanikai hálógyár** Alakult 1874-ben.
MECHANISCHE NETZ-FABRIK, Ges. m. beschr. Hftg. Landsberg a. W., Angerstrasse 14-16., Deutschland

A németujvári tógazdaság ajánl tavaszi szállításra **4000 darab kétnyaras csehponlyot** 0.3—0.4 klgramm darabonkénti súlyban mérsékelt áron. Megrendelések **TÓGAZDASÁG, NÉMETUJVÁR, Vas megye** címre küldendők.

Pallini báró Inkey Pál
Iharosi tógazdaságában

kiválóan szép 2—3-nyaras pontyok, igen szép 1-nyaras pontyok, anyapontyok, süllők, amerikai törpeharcsák, compók és naphalak kaphatók tenyésztés céljaira, valamint megtermékenyített süllőikrák is.

➡ Árjegyzéket kívánatra szívesen küldünk: ➡

Vasúti állomás: Csurgó vagy Nagykanizsa.

Posta és távirda: Iharosberény.

200 mm. 1 és 2 éves, gyorsnövésű csehponly
tógazdaságaimban nagyobb tételekben eladó.

CORCHUS BÉLA haltenyésztő, Budapest, IX., Ráday-utca 41. sz.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd.

Sürgőnyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasútiállomás: Kiskorpád.

ősz és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingauai pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higo), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrákat és minden egyéb tenyészhalat.

➡ A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel. ➡

➡ Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.